

P921

11. V. 43.

523.

I BAT. UBIC.

Cankarjevimi borven!

Vi ste zdaj vojaka kralja Matjaža
polet vaš je rajel sveta daljine
brezdomci sredi svoje domovine
in svete zemlje naše - mrtva straža.

Od Adrije bregov pa do Triglava
vse pričujoča vaša so dejanja
in za ljubezni polna žrtvovanja
v in lovorjevih vencev plete Slava.

Med vami bomo poiskali vzore
med vaji vsak se moral bo učiti
kako se treba je za dom boriti
da nam prisijejo svobodne zore.

Klusov Jože.

7/11

B r a t.

Prvega maja zvečer, počasi se spuščamo iz Okroga ob nemški meji proti St. Rupertu. Mrak se je zgostil, držimo se za roke: "Pazi na zvezo, neprestano ponavljamo v vrsti. Pridemo v dolino, še čez mostiček, gremo mimo hrvatskih proletercev, ki vozijo seboj top. "Tišina," pride povelje od spredaj. Beli so v dveh postojankah, v cerkvenem stolpu in v kaplaniji. Že prej smo določili, da naj napade cerkveni stolp prva četa z Gigitom na čelu, ostale dve četi s proleterskim bataljonom pa kaplanijo. Vsaka skupina ima svojega vodiča. Prvo četo bo vodil tovariš Tone iz odreda.

"Brata imam, marjuna, ki so ga Beli mobilizirali. Tu nekje mora biti, najbrže je v kaplaniji. Ta se nam predal, saj je vedno želel k partizanom, pa ga doma niso pustili, češ, da je premlad" pripoveduje tone komandirju, "samo da ne bi bil ranjen ali ubit med našim napadom, to je naš najslabši, kaj bi mama dejala, če bi se mu kaj zgodilo."

Blizu smo že, že se opazijo temna ^{obisi} kontura velikega stolpa, ki kar kraljuje nad vso okolico. Prva četa se odcepi počasi v svojo smer.

"Pazite na odstojanje," naročuje Ferči. "Če imajo težki mitraljez v stolpu se ne bomo lahko približali." "Tišina, tišina," Blizu smo že, živci so do skrajnosti napeti. Do prvega strela v napadu je vedno najhujše. Včasih ti je tako, da bi kar odskočil pusko in upalil, to bi bila seveda svinjarija, živci pa bi gotovo popustili. Gigi razvršča četo, da bo cerkev obkrožena: "Da ne bi tički ušli."

Pri cerkvi smo. Klop, klop, klop, ropotamo okrog stolpa, čakamo, kaj, ne bo nič. Če nas sedaj niso opazili, potem nas ne bodo nikoli. Cerkvena vrata so zaklenjena. Tišina. Kaj, ali jih ni v stolpu, potem nimamo pravih podatkov. Postajamo malo bolj predrzni.

"Stoj"!! Buuumm...A tako torej. Preje nas niso upali ustaviti. To je bila bomba.

"Previdno do cerkvenih vrat" se čuje povelje, "taz je zaklon."

"Beli, beli, predajte se, če ne pridemo gori." Kobenega odgovora. Po tistem prvez "stoj" bi človek sočil, da so v stolpu sami starci, prisilno mobilizirani. Treba jih je pozivati k predaji. Drug za drugim vpijejo partizani, pozivajo k predaji in govorijo.

Bombe so edini odgovor. Töne skače okrog stolpa in kliče brata Marjana. Tudi nič odgovora.

Bomba na bombo letijo iz stolpa. To je še dobro, da mečejo samo italijanske. Ta, če ti ne pade naravnost na glavo, ti ne napravi nobene škode.

"Minerji, minirajte vrata" zavpije Gigi. Vsi gremo v zaklone. Čez minuto strahovita eksplozija. Vrata je dobesedno razneslo. Niso slabe italijanske granate. Italijani naj mečejo sabotirane, mi pa jih popravimo in uporabljamo takole pri vratih, žičovih mostovih in na pregi, tako, da nobena ne pride "proč."

Drug za drugim sukneso preko nevarne čistine, kamor padajo bombe, v cerkev. Slišimo ropotanje po stopnicah. Sedaj lete doli, da naš bodo pod stolpom "gostoljubno" sprejeli. Puškomitraljezec spusti po stopnicah rafal, da je malo zavrl njihovo vneso. Par srkavcev je gori, ki se še boriti ne znajo, zakravajo nas pa s svojimi bombami.

Pod stolpom se zopet začne parlamentiranje, ni pa niza odziva na drugi strani.

"Beli, predajte se, če ne zažgemo stolp, vam bo postalo vroče gori."

"Beli, pridi doli, prinesi puško in lanke. Češ žel domov, ako boš hotel, ali pa boš ostal pri nas."

"Beli, pridi, da t vidimo."

Nič. "Prinesite slamo in drv, da zažgemo stolp."

Čez trenutek že gori na stopnicah. Krasno vžge, to ti je kakor ogromen dimnik. Samo, da se ne bi vžgala cerkev, sicer se pa ne more, saj je stolp čisto oddaljen. Slamo počasi polivamo z vodo, da se bolj kadí, jih bo prej minilo gori.

"Tone, Tonesee.....! Pomagaj, zgoreli bom!" naenkrat zaslišimo iz stolpa.

"Tristo hudičev, naš Marjan je v stolpu" se požene Tone iz cerkve.

"Marjan, kje si, pridi doli, dokler se ne vžgejo stopnice, hitro, nič se ti ne bo zgodilo, saj sem jaz tukaj."

"Ne upam si, tako strašno se kadi, pogasite ogenj, prosim te."

Hitro razbrskamo ogenj, polijemo z vodo. Zadnji čas je bil, stopnice se niso gorele.

"Tone" se zopet oglašja Marjan, sedaj že bliže "če pridem doli, ali se si ne bo nič zgodilo?"

"Brez skrbi si, Marjan, pridi doli, prinesi puško, če drugi naj pridajo, nič se jim ne bo zgodilo" vpijemo vsi vprek.

Sedaj pa bo, vedno bliže slišimo ropot. Puške pripravimo za strel za vsak slušaj. Čez hip pridejo eden, dva, trije. Prvi je Marjan.

"Tone, Marjan, Vrčeta se drug drugemu okrog vratu." "Vala Bogu, ti je bilo vroče, kaj?"

"Saj bi prišli že prej, pa so nas zaklenili v stolp. Vas niti čakali ne bi, saj smo vedeli, da pridete."

"Koliko vas je bilo gori?" vprašuje komandant. "Oseñ, . Eden j. bil ubit takrat, ko ste nam poslali par min skozi line, eden pa težko ranjen. Še trije so gori," nam pripoveduje Marjan.

"Ali se bodo ti tudi predali?" "Ne, dva od teh sta partizanska dezerterja. Saj nas niti pustila nista, da bi se vam predali. Morali smo se naravnost tepsti s kundaki, da smo lahko ušli."

"No, potem pa zopet zakurimo."

Počasi so zgorele stopnice. Line v stolpu so strahotno zažarele v krvavordeči barvi.

Janez

K a k o s m o r u š i l i p r o g o .

V logorju nas vzdrami klic: "Zbor". Skozi vrste poletijo tiho šepetanje, kaj bo zopet novega, akcija ali pohod. Vsak se vprašuje ali nihče ne ve. Čez kake pol ure se zvrstimo v kolono in stopamo v lunini noči proti vasi poleg proge. Vsak zamišljen premišljuje, kam nas pelje pot. Kmalu se začuje šušljanje, da gremo na progo. Na danč povelje, zasede naprej, zasedeta dve četi 3. bataljona položaje, ena proti Trebnjem, druga proti Mokronogu, izvršeno. Kolona se pomika dalje, potuhnjeno, kakor jeklena žica, ki se vsak čas sproži in udari v določeno smer. Komandant pokliče žagarje, kolonosce in mehanike, ki so bili zato določeni, naj se lotijo svojega posla. Kmalu se začne delo. Zelezna ortae se je razklenila in potem smo mi pristopili na pomoč s koli, vzdignili progo in začeli počasi obračati. Boderila nas je komanda našega komandirja: "ho-o-o-ruk", ki se je gotovo slišala v Trebnje. Italijani so si zopet mislili, komunisti so na delu. Se en ho-o-ruk in del proge se je obrnil. Nekaj časa je šlo dobro, kar pride ovinek in se ustavi. Ni šlo, pa vkljub "pri moj dušu" ni šlo. Začeti smo morali z drugega konca. Kmalu nato pride "divja raka" ter se z močnim treskom razleti. Začutili so nas. "Če sem vrže, to bo gotolaž" se je čulo med tovariši. Na drugem koncu smo zopet dvignili in spet je šlo boljše. Kmalu se začuje z desne strani poka. Črnostajčniki so silili iz Trebnjega, toda na sredi pota jim je zmanjkalo poguma. Drog za drogom je padal kakor snop. Se par eksplozij, patrole so se vrnile, zasede so potegnjene in zapustili smo veliko razdejanje. Razrušili smo 600 m proge, ter s tihim korakom odšli v noč. Unikali smo se proti logorju. Zopet je začel težki bacač iz Mokronoga svojo pesem. Izgubil je note, ker ni udaril na prave strune, metal je namreč na drugo stran. V mislih, da smo svoje delo opravili dobro, smo zaspali, dokler nas ni vzbudil klic dežurnega "Ustajanje".

Mišo.

Pot skozi razvaline.

Pod lesenimi križi naših fantov in mož je pognalo pomladno cvetje. Oživila so hoste, njih veliki grob in spomenik, od visokih vrhov Gorenjske pa do Gorjancev. Na zmagoviti pohod koračijo naše brigade, v pomladnih nočeh so oživila samotna pota in steze sredi brezmejnih host. V dolinah so zadontelē luči omrež nih gnezd, sovražnik je zaslutil nevarnost in se je žbal. Od silnih jekov so se zamajali brigovi Velike gore. Neči so polne rezkih pesmi strojníc in eksplozij min. Zastoj! Naš pohod je zmagovit. Gre samo naprej ina njegov cilj je samo eden. Vstajenje naroda.....

V meglenem jutru hodimo po vasi. Vas Draga piše na hišnih tablicah. Se vsi otrdeli se pretegujemo pred hišami, ki nemo in brezdušno strme z ubitimi okni v nas. Veseli smo, da smo se vendar enkrat rešili vseobjemajočega molka in neskončnih gozdov in prišli v človeško naselje. Za nami so zdaj te poti. Za nami je zmagosni dan v Jelenovem žlebu in Cankarjeva brigada je gost te zapuščene vasi. Hiše, skenji, plotovi, sadovnjaki, vse je tako kot v drugih vaseh. A vendar, vse to, preveva strahotna tišina zapuščene, osamelosti. Nikjer se za okni, ki so tu pa tam zakrita, ne prikaže znan obraz, nikjer ni na vasi čuti glasov, ki je z njimi obdano kmetško naselje. Molki! Na zidovih so v kričečih črkah zapisane misli tega ljudstva, ki je, predno ga je izgnal okupator, stopilo v vrste osvobodilnega boja.

Stopimo v eno izmed hiš. Vsepovsod po praznih prostorih dihaajo v nas sledovi prejšnjega življenja. Ognjišče sameva mrzlo in prašno, nanj pada omet, ki se lušči od stropa. Skozi ubite šipe dihaajo v izbo mrzli vetrovi in zdi se ti, da si stopil v grobnico.

Tam nad okensko polico je na zid napisa-

nih z okotnimi črkami par besed. Pogled skozi okno je odprt na prostranstvo kočevskih gozdov. Gotovo je oni ki je zapisal besede, še zadnjič s pogledom objel te gozdove, ki so mu dali kruh, dom in življenje, pa je izliil vso svojo veliko bol v besedah: "Zbogom hiša!"

Joze pravi, zbogom dolgoletni trud in krvavi znojji mojih delavskih rok. Zbogom mir in tiha sreča mojega družinskega življenja. Zbogom mladost mojih otrok, ki bodo brezdomni umirali nekje v tujini, morda celo kot vojaki onega, ki nas je izgnal.

O razumemo tvojo bol in krivico, ki so ti jo prizadejali, ti ubegi slovenski človek. Tvoj narod, glej, je nastopil svoj veliki križev pot.

Tepen si in bičan do krvi, a to ti daje moči in upor se budi v tvojem srcu.

Po vseh hostah je prelita nedolžna kri naših bratov, iz njenega semena poganja roža bogota, ki celi vse rane.

Truden in lačen živiš v tujini, kakor zver izza omreženih logerjav pa se vračaš nazaj na pol mrtev, izstradan, četudi samo umira.

A nekaj ti je v gozdovih. Prenašaš telesno trpljenje z junaštvom, rane, dobljene v boju s trinogom se ti celijo v viharjih in mrazovih. In poleg tega nosiš na duši vso bol trpečih bratov. A ti ne klo nisi. Rasteš in se krepiš, moc tvojega orožja je silna. V cvetočo pomlad so zapeli koraki naših brigad. Skozi razvaline starega krvavega sveta korakajo borci in njihovem zmagovitemu pohodu pripevajo koraki od vzхода.

Skozi razvaline in pogorišca, skozi brezkrayne gozdove gre naša pot soncu in svobodi nasproti.

Klusov Jože.

K l a r i č i .

Tiho so drčale sami. Sneg se je blešketal v bledem pomladanskem soncu. Konji so prnali in nemirno poskakovali, zakaj bili so spočiti. Da jih ni zdrževala krepka kočijaževa roka, bi gotovo zdrveli preko polj in travnikov. Brevesa in telefonski drogovi so hitro izginjali. Zdelo se mi je, da jih naša naglica kar požira. Tako hitro se nikdar preje in nikdar pozneje nisem več vozil.

Česta se je lahko vzpenjala. Izza ovinka se je še na pol v megli pokazala porušena cerkev. Stolp brez cerkve je posastno štrlel v nebo. Bil je podoben dvignjeni pesti, ki prisega strašno masčevage onim, kateri so tako skazili njeno lice, da je iz bleščočega hrama, postala razvalina in žalosten spomenik. Konji so prestali z brzino. Kočijaževe mišice so se nategnile in že so v lahni koraki stopali v zasneženi vijugi vse bliže cerkvi. Ko smo se ji dovolj približali, pokaže spremljevalec s prstom na cerkev in pravi: "Družo, dobro si ogledaj to razvalino!"

"To je razvalina, požgana cerkev," sem dejal negotovo.

"Da, cerkev, Klariči se imenuje. Tu notri je zgorelo 800 nedolžnih žrtv."

"800!? Sem se začudil.

"Bilo je lani za velike ofenzive," je nadaljeval, ko se je ves in srd vrgel na Srbe. Vse vasi tu okoli so bile naseljene z njimi, danes so prazne - danes požgane in uničene! Iz vse te okolice so jih vstaja ugovili, a ne samo moske, tudi žene in dekleta, da celo otrokom niso prizanašali. Najmlajšemu je bilo nekaj mesecev. Sem so jih prignali kot čredo ovac. Moške tolkli s kundaki, materam trgali otroke, dekleta onečaščali. Zverine se niso sramovale ničesar. Upitje žen in otrok je segalo do neba. A vse ni nič pomagalo..... Cerkev, dasi že natrpana, se je polnila z novimi žrtvami. - Ko je bila tako polna, da ni mogla nikogar več sprejeti, so ti prokleti

banditi zaprli cerkev. Okoli so nastavili mitraljeze in vse skupaj zažgali. Da si ti čul tisto rjojenje, tiste obupne klice na pomoč, bi storil vse, da jih rešiš. A kaj si mogel napraviti. Takrat še nismo imeli pušk in mitraljezov. Moški smo samo stiskali zobe in pesti. A storili smo eno. Zaprisegli smo strašno mascevanje - to je danes storjeno. Tu vlada svoboda, cerkev pa je strašen, žalosten spomenik, spomenik 800 žrtev.

Krepko so odjeknile zadnje besede od nemih razvalin. Konji so se počasi spenjali. Sli se tino, kakor bi veneli, da je v tej cerkvi darovala 800 žrtev svojo največjo in najlepšo daritv: svoje življenje.

Juš.

P a d l i t o v a r i š i c i S o n j i v
s p o m i n i !

Vihar borbe se je z dnem malo pomiril. Zapustili smo mogočno trdnjavo Pieterje in se umaknili na bližnji hrib izven zidu. Kraz naju je tresel, ko sva čepeli s Sonjo za neko smreko. S srdom sva gledale na to mogočno trdnjavo. Še tesneje sva prigle puške in ti Sonja si odločno rekla: "Moramo vas na vsak način uničiti, pa če ne danes, jutri vas bo konec." Po poti so prinesli težko ranjenega tovarisa. Pogledala si me, odprla torbico, globoko vzdihnila in vzela iz nje poslednji zavoj. "Geli, če bom pa jaz ranjena, ne bom imela ničesar, s čimer bi me obvezali," si rekla in še si hitela k ranjencu. Kdo bi si mislil da bo čez pol ure doletela tebe, draga Sonja ista usoda. Samo čez cesto si skočila in še te je zločinska roka zadela. Težko ranjena si obležala na tleh. Videla te nisem nikoli več. Odpeljali so te na Hrvasko v bolnico a od tu se nisi več vrnila.

Sonja, ti si padla. Tudi ti si darovala svoje mlado življenje na oltar domovine. Borila si se kot

borba za svoboda našega naroda, za pravico delavca in kmeta. Pa ne samo to, borila si se za svojo lastno svobodo, za osvoboditev žene, da bo tudi nam ženam zasijala lepšo bodočnost. S svojo borbenostjo si dokazala, da tudi ne žene prinašamo delež k osvoboditvi.

Tonečka.

B e l o g a r d i s t .

Belogardist sem od nog do glave.
Znebil talirja sem se težave
moč uniforme je res znamenita
nož in revolver za pasom vrisita
tritisoč lir je mesečna plača
biti kapitan še neplača.

Izpremenili smo cerkev v trunjave
dali v penzijo smo božje postave
vera je naše politično sredstvo
biti fašist je danes umestno.
Več ni duhovniku treba moliti
vse komuniste je treba pobiti.

Klerofašist sem od nog do glave
nič več mi vera ne dela težave,
vest nicesar mi več ne očita,
vera in žep se mi saupaj držita
v boj za oblast duhovske družine
pa če slovenski narod pogine.

Lakasti škornji, glaze rokavice
boki kot Hitler, pobrito lice
Jelkisa, hočeš li malo razmerja,
do belogardističnega bricirja
res ko unizmu se sile grozeče,
dajva braniva cerkev nesreče.

Klerofašist sem od nog do glave
izpremenili smo božje postave
veren je tisti kdor sprétno se hlíni
komur je papež sedaj Musolini.
In kdor komuniste te pobija
venec za srečno si večnost zavija.

(Pesem je napisal nek terenski delavec, ki so
ga pozneje Italijani ubili. norčuje se iz mirno-
peškega kaplana Sinkarja.)

V S t. R u p e r t u.

Tiho smo se plazili po cesti proti vasi. Beli gospodarji v St. Rupertu, naselili so se v cerkvenem stolpu. Bila je mirna, precej temna noč. Naša naloga je bila, zavzeti stolp. In ko se je ta dvignil pred nami iz teme, veličasten in lep v tej tišini, smo se spogledali v eni misli in eni želji, da bi se beli predali, da nam ne bi bilo treba rušiti tega, kar je sveto našemu ljudstvu in kar so oskrunili oni, ki so si napravili gnezdo v tem kraju.

Med nami je stopal tudi Lojze, nosilec minometaca. Le kaj je koval on v svojem srcu vse pet? Vsi smo to kmalu uganili. Svetlo je gledal, tudi on je mislil isto, kar mi vsi.

Plazili smo se dalje. Prišli smo v neposredno bližino cerkve. Tovarisi Lojze je ostal za vogalom hiše, ne preveč daleč od stolpa. Le po par kratkih trenutkih, čim so nas beli zgoraj zazbulili, so nas pozdravili z bombami. Bili smo pripravljene na to. Vkljub temu smo jih skušali pregovoriti, naj se predajo. Storili so to le t. i. j. e. Ostali so nam dalje trdovratno obsipavali z bombami in obstreljevali iz lin. Našemu Lojzetu so gorele oči, zdaj je vedel, da bo spregovorilo njegovo orožje: "Ne boste nas. Prišli smo, da vas rešimo, zaslepijenci, da vam bratsko podamo roke. Če pa vi tega nečete, tedaj se pozdravimo drugače." In res: Lojze je stal še vedno za vogalom hiše. Zdaj je pomeril. Prvič ni imel sreče. A druga mina je padla naravnost v lino. Lojze je bil vesel. Teko noči smo jim še večkrat prigovarjali, naj se predajo. A bilo je vse zaman. In naš Lojze je zopet pomeril in vedno je zadel. Zmagoslavno nas je pogledal, ko smo prisli proti jutru k njemu. Mi s puškami res nismo mogli gor v to gačje gnezdo. Toda hoteli smo mu pomagati. Bilo nas je pet. Pomerili smo v lino. A tedaj se je oglasil za našim hrbtom Lojze: "Ne streljajte, tovarisi, stolp je moj." In res nismo napravili mnogo. Močan pok je prerezal tišino, to je bilo vse. Lojze se je dobro za-

vedal, da mu nismo kos.

Ponosno mu je čepela težka pošast na plečih, ko smo se vračali. Zdelo se mi je, da je upognjen pod težo bremena in od prečute noči. In ko sem stopila k njemu in ga vprašala, kako more toliko nositi, mi je mirno odgovoril: "Prav nič mi ni težko. Na vajen sem." Iz njegovih besed je zvenela vdanost in požrtvovalnost.

Cveta.

P r e k o G o r j a n c e v .

V veliki v očini sredi popoldneva smo se dvigali preko Gorjancev. S predhodnico in zaščitnico nas je bilo videti kakor ogromno kačo, ki se čisto počasi dviga med vinogradi navzgor, trudna in upijanjena od močnega pomladanskega sonca. Pod nami je ležala ššaa krajina vsa v češnjevem cvetju, pripravljena na Veliko noč. V daljavi se je srebrno svetlikala Kolpaq, mogočni Klek nad Ogulinom se je izgubljal v sinjini neba.

To je bil začetek pomladi. Gozdovi so nas sprejeli v svoje naročje. Mnogo nas je bilo. Spremljali smo transport tovarišev iz primorske preko Gorjancev v Cankarjevo brigado. Govoril sem z njimi. Bili so od Trsta, Gorice, Vipave, St. Petra, sama imena, ki so se nam še pred kratki zdeli daljna in nedosegljiva. retindvajset let so nas ločile meje, skoro že izgubljeni so bili, vdani v svojo usodo so potrpežljivo prenašali fašistični teror. Njihove prikritne sile so se sedaj sprostile, vsa primorska se je dvignila v osvobodilni boj. med njimi so bili priletni možakarji, ki so šli v partizane, da so se rešili nemških tovarn in angleških bomb, mladi fantje, skoro otroci, ki so začudeno gledali okrog sebe, možje v najlepših letih. Z užitkom sem poslušal njihovo tipično "hovorico". Nekaj so nam prinesli s seboj, nekaj

novega, nekaj čisto svojega, kar mi nismo poznali. Da, tudi to so Slovenci.

V pogovorih smo prispeli na grebene. Odprla se nam je Dolenska. Poslednji sončnižarki so poljubljali Novo mesto. Na pesni sem poiskal Kum. Kako je le sedaj, tam zadaj za njim, kako je doma?

Pri studencu pod Gosposično smo se napili. Do tovarne smo šli po listju do kolen, preko potočkov in brvi. Prvič sem hodil po tej poti, zanimalo me je, kakšna je ta slovita tovarna tam sredi Gorjancev. Dimnik sem že od daleč zagledal, čisto tovarniški, to pa je tudi edino, kar še stoji. Vse drugo je porušeno in požgano. Plotovi okrog vrtov še na pol stojijo, kako žalostna priča nekdanjega lepega življenja. Velika tovarna je morala to biti v divje krasni okolici.

Naprej!

Mrak se je zgostil. Novo mesto je že mežikalo v tisoč lučkah. Počasi, previdno smo stopali drug za drugim, naprej po strmini navzdol. Tu in tam se mi je tisti, ki je šel za menoj, zaletel v hrbet, zaspal je po poti.

Krisla smo v kraj, kjer je bila nekoč lepa, in bogata vas. Same rusevine; avijoni so trikrat bombardirali toč okoli. Goli zidovi stoje tu in tam kakor skeleti, kakor lobanje v strahotno iztaknjenimi očmi, sredi njih pa stoje počrneli dimniki kakor grozeč, žugajoč prst.

Ločitek.

Čučovite stavbe smo videli poleg golih zidov. Na štirih kolih je slonela streha, okoli pa so bile obložene deske ali vrata, ki so jih bog ve kje vrgli iz tečajev.

Ali ni več žive duše tu?

Da, še so ljube, prihajajo izza zidov s plašnimi koraki.

O, partizani, pozdravljeni, dolgo vas še ni bilo. — Ne da bi jih kdé prosili, so nam prinesli suhega sadja. "Edino s tem vam lahko postrežemo in pa z vodo, nicasar drugega nimamo več. Vse nam je pogorelo ali pa so nam pokradli Italijani in beli."

Ubogi, dobri ljudje.

"Kako je sedaj pri vas", sem začel pogovor s starim možičkom.

"Ah, saj vidite, razbito imamo vse. Postavili smo si stavbe, jih obložili z deskami in tam notri spi mo skupaj z vso živino. Pozimi je bilo hudo, sedaj je že dobro. Podnevi smo mnogo v gozdovih, bojimo se belih patrol, ki prihajajo skoro vsak dan sem. Če koga zagledajo, začnejo takoj z mitraljezi streljati. Najhuje je to, da ne moremo polj obdelavati, ljudi, živine ni, kar pa je še pri moči, se pa ne upa, na polje, da nas beli ne bi postreljali. Hudo je, ne vemo kako bo v jeseni in na zimo. Ah, pa bomo že nekako, najhuje je že za nami, samo da si ohranimo življenje. Glavno je, da vi dobro delate, za vse vase akcije dobro vemo v Suhi krajini, na Kočevskem, pri Ribnici, v Jelencu, v Zlebu, vse, vse takoj izvemo, in se skupno z vami veselimo vaših uspehov. Tovariši, držite se, mi bomo zdrsali. Prokleti tujci, enkrat bodo izginili iz naše zemlje, potem bomo pa obračunali z njimi na hitro.

Ko sva se ločila sem mu krepko stisnil roko. Dokler imamo take ljudi za seboj, ne bomo propadli. Dal mi je za misliti vse tja do Krke.

Ljubi, dragi tovariš izpod Gorjancev, tudi mi bomo še praznovali.

Janez.

V s e m k o m u n i s t o m v

b a t a l j o n u !

Slavna Rdeča armada zadaja okupatorju na vzhodni fronti iz dneva v dan vse večje izgube in rdeče-armejci - komunisti vestno izpolnjujeje svoje dolžnosti v gigantskih borbah napram Partiji in svojemu narodu zandose o. svojih ciljev, ravno tako angleške trupe v Afriki, kjer Italijanom, in Nemcem skoro ni več prostora bivanja, pa tudi zmage naših južnih bratov, ki sovražnike tirajo iz vseh koncev in krajev,

vse to nam kaže na skorajšnji pogin že zvijajočih se okupatorskih zveri in naših domačih hlapcev.

Po vzgledu komunistov Rdeče armade moramo mi komunisti Slovenije - našega bataljona dati vse iz sebe, odgovoriti dolžnostim, ki nam jih nala- ga Partija in pričakuje od nas naš narod, da bomo tako skupno z vsemi borci, ki se borijo za svobodo svojih zemelj in lepšo bodočnost, čim preje dosegli zmago in pripravili naši zemlji svobodo ter našemu ljudstvu srečo.

Gigi.

S m r t f a š i z m u - s v o b o d a n a r o d u !

Vsem sodelavcem iskrena hvala.

(Op. urednik)

